

Niwro-amddiffyniad llif gwrthdro allgorffol traws-serfigol er mwyn lleihau'r risg o strôc wrth osod stent yn y rhydveli garotid

Mehefin 2016

Beth mae NICE wedi'i ddweud?

Mae [niwro-amddiffyniad llif gwrthdro allgorffol traws-serfigol er mwyn lleihau'r risg o strôc wrth osod stent yn y rhydveli garotid](#) yn gweithio'n ddigon da i'w ddefnyddio yn y GIG, ond mae risgiau hysbys yn gysylltiedig â'r driniaeth hon.

Beth mae hyn yn ei olygu i mi?

Dylai eich gweithiwr iechyd proffesiynol esbonio'r hyn y mae cael y driniaeth hon yn ei olygu yn llawn a thrafod y buddiannau a'r risgiau posibl â chi. Dylech hefyd gael gwybod sut i gael rhagor o wybodaeth am y driniaeth. Dylai hyn oll ddigwydd cyn i chi benderfynu a ydych am gael y driniaeth hon ai peidio.

Dylai tîm gofal iechyd sy'n cynnwys [radiolegydd ymyriadol neu niwroradiolegydd, llawfeddyg fasgwlaidd](#) a meddyg â diddordeb arbennig mewn strôc benderfynu i ba gleifion y dylid cynnig y driniaeth hon. Dylai'r driniaeth ond cael ei chynnal gan feddygon sydd wedi cael hyfforddiant penodol ar y technegau dan sylw ac sy'n cynnal triniaethau tebyg yn rheolaidd.

Mewn argyfwng, gall gweithwyr gofal iechyd proffesiynol roi triniaeth ar unwaith, heb gael eich caniatâd deallus, os yw hynny er eich budd chi.

Y cyflwr

Gall y rhydweiliau sy'n cyflenwi gwaed i'r ymennydd gulhau neu gael eu rhwystro gan ddyddodion brasterog o sylweddau fel colesterol. Mae hyn yn cynyddu'r risg o strôc neu bwl o isgemia dros dro (TIA neu strôc fach). Fel arfer, er mwyn lleihau ei risg, bydd unigolyn yn rhoi'r gorau i smygu ac yn dechrau cymryd cyffuriau er mwyn atal ceuladau gwaed rhag ffurfio a lleihau lefelau colesterol yn y gwaed.

Mae angen llawdriniaeth ar rai pobl i ailagor y rhydveli neu driniaeth i osod stent (tiwb) er mwyn cadw'r rhydveli ar agor. Yn ystod triniaeth i osod stent,

gall gwaddodion brasterog dorri'n rhydd a rhwystro rhydweli i'r ymennydd, gan achosi strôc. Gellir lleihau'r risg hon, drwy ddefnyddio hidlydd i ddal unrhyw waddodion neu drwy wrthdroi'r llif gwaed yn y rhydweli oddi wrth yr ymennydd dros dro.

Mae NICE wedi ystyried defnyddio [niwro-amddiffyniad llif gwrthdro allgorffol traws-serfigol](#) fel opsiwn arall.

Gall [NHS Choices](#) a [gwybodaeth NICE i'r cyhoedd am strôc](#) fod yn fan da i gael mwy o wybodaeth.

Y driniaeth

Nod y driniaeth hon yw lleihau'r risg y bydd claf yn cael strôc yn ystod llawdriniaeth i osod stent.

O dan anesthetig, caiff cathetr (neu diwb tenau) ei osod yn y rhydweli garotid drwy doriad bach yn y gwddf. Caiff y rhydweli ei chlampio er mwyn gwrthdroi'r llif gwaed oddi wrth yr ymennydd. Caiff y gwaed ei hidlo y tu allan i'r corff a'i ddychwelyd drwy gathetr i wythïen yn y gwddf neu'r werddyr. Caiff y stent ei osod tra bod y llif gwaed wedi'i wrthdroi. Pan fydd y stent yn y lle cywir, caiff y llif gwaed ei adfer a chaiff y cathetrau eu tynnu.

Buddiannau a risgiau

Pan edrychodd NICE ar y dystiolaeth, penderfynwyd bod digon o dystiolaeth i wybod pa mor dda y mae'r driniaeth hon yn gweithio a pha mor ddiogel ydyw. Roedd y naw astudiaeth a ystyriwyd gan NICE yn cynnwys cyfanswm o 794 o gleifion.

O gymharu â thriniaeth arall nad oedd yn gwrthdroi'r llif gwaed, dangosodd yr astudiaethau hyn:

- na chafwyd unrhyw strociau ac y cafwyd dau bwl o isgemia dros dro o gymharu ag un strôc ac un pwl o isgemia dros dro
- llai o namau newydd yn yr ymennydd o ganlyniad i gyflenwad gwaed gwael; nid oedd y rhan fwyaf o namau wedi achosi unrhyw symptomau
- llif gwaed gwell yn yr ymennydd.

Dangosodd yr astudiaeth fod rhai risgiau difrifol yn gysylltiedig â defnyddio niwro-amddiffyniad llif gwrthdro allgorffol traws-serfigol, sef:

- rhwygiadau yn leinin mewnol y rhydweli garotid yn achos 9 claf
- curiad calon araf gyda phwysedd gwaed isel neu heb bwysedd gwaed isel yn achos 6 chlaf
- marwolaeth 3 chlaf (2 o ganlyniad i drawiad ar y galon, 1 am nad oedd digon o ocsigen yn mynd o'r ysgyfaint i'r gwaed)
- gwingiadau yn y rhydweli garotid yn achos 13 o gleifion, a oedd yn galw am driniaeth â chyffuriau
- gwaedu yn yr ymennydd neu'r gwddf yn achos 4 claf
- anaf nerfol i 3 chlaf
- problemau â'r cathetr a'r stent yn achos 3 chlaf, a bu'n rhaid cynnal triniaeth wahanol i ailagor y rhydweli.

Os hoffech wybod rhagor am yr astudiaethau, gweler y [canllaw](#). Gofynnwch i'ch gweithiwr iechyd proffesiynol esbonio unrhyw beth nad ydych yn ei ddeall.

Cwestiynau i'w gofyn i'ch gweithiwr iechyd proffesiynol

- Beth yn union yw'r driniaeth hon?
- Beth yw'r buddiannau posibl?
- Beth yw'r tebygolrwydd y bydd y buddiannau hynny yn berthnasol i mi? A allai'r driniaeth wneud i mi deimlo'n waeth?
- A oes triniaethau eraill ar gael?
- Beth yw risgiau'r driniaeth?
- A yw'r risgiau'n fach neu'n ddifrifol? Pa mor debygol ydynt o ddigwydd?
- Pa ofal y bydd ei angen arnaf ar ôl y driniaeth?
- Beth sy'n digwydd os aiff rhywbeth o'i le?
- Beth allai ddigwydd os na chaf y driniaeth?

Esboniad o'r termau meddygol

Radiolegydd ymyriadol

Arbenigwr sy'n defnyddio delweddau (megis pelydrau-X, sganiau uwchsain a sganiau MRI) i ymchwilio i glefyd, ei ddiagnosio a'i drin.

Niwroradiologydd

Arbenigwr sy'n defnyddio delweddau (megis pelydrau-X, sganiau uwchsain a sganiau MRI) i ymchwilio i glefyd yn yr ymennydd, yr asgwrn cefn, y pen a'r gwddf, ei ddiagnosio a'i drin.

Llawfeddyg fasgwlaidd

Llawfeddyg sy'n arbenigo mewn rheoli clefydau sy'n effeithio ar y rhydweiliau a'r gwythiennau.

Ynglŷn â'r wybodaeth hon

Mae [canllawiau ymyriadau](#) NICE yn rhoi cyngor i'r GIG ar ddiogelwch triniaeth a pha mor dda y mae'n gweithio.

ISBN: 978-1-4731-1987-1